

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВЕТЕРАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМΠΑНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

Обухов П. Г.,
аспірант спеціальності 052 «Політологія»
кафедри політичних наук і права
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМΠΑНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ

У сучасних демократіях виборчі кампанії дедалі більше супроводжуються використанням маніпулятивних технологій, що істотно впливають на електоральну поведінку громадян. Традиційні інструменти політичної конкуренції поступово поступаються місцем прихованим формам впливу, спрямованим на емоції, когнітивні упередження та інформаційну вразливість виборців. Цифровізація політичної комунікації значно посилює ці процеси: соціальні мережі, таргетована реклама та алгоритмічні механізми поширення контенту формують інформаційні «бульбашки», в межах яких виборець часто не усвідомлює зовнішнього впливу на власні політичні уподобання. Унаслідок цього знижується прозорість виборчого процесу, посилюється суспільна поляризація та підривається довіра до демократичних інститутів. За таких умов дослідження маніпулятивних технологій у виборчих кампаніях набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє виявити механізми прихованого впливу, оцінити їх політичні наслідки та окреслити підходи до захисту електорату в умовах сучасної медіатизованої політики.

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком інноваційних медійних і цифрових технологій, які суттєво трансформують характер політичної комунікації та виборчих процесів. У сучасних умовах маніпулятивні техніки дедалі частіше виступають одним із ключових інструментів впливу політичних акторів на електоральні настрої та результати голосування. Розвиток соціальних мереж, таргетованої реклами та алгоритмічного поширення контенту створює нові можливості для прихованого впливу на виборців, що ускладнює забезпечення прозорості та чесності виборчих кампаній. Унаслідок цього зростають ризики інформаційних маніпуляцій, посилюється поляризація суспільства та знижується рівень довіри до демократичних інститутів. За таких умов дослідження маніпулятивних технологій у виборчих кампаніях набуває особливої значущості як для розуміння сучасних політичних процесів, так і для пошуку ефективних механізмів протидії деструктивному інформаційному впливу.

Виходячи з того, що вибори є кульмінаційним моментом у політиці, а виборчі технології – складовою виборчих кампаній, які, у свою чергу, є сферою застосування політичних технологій, задля розмежування вище зазначених понять загально прийнято вважати виборчими «усі технології підготовки та проведення виборчих кампаній» [5]. Згідно з цим визначенням, до області виборчих технологій відносять тактику та стратегію виборчих кампаній, які побудовані на застосуванні певних технік. Тобто, по суті, виборчі технології – це та сукупність елементів, прийомів, методів та стратегій, якими користуються і політики, і партії перед виборами задля отримання перемоги.

Перш, ніж переходити до технік маніпулювання, потрібно надати розуміння поняттям «тактика» та «стратегія». Так, за думкою Г. Почепцова, під тактикою розуміють «оптимальний розподіл наявних ресурсів між заходами кампанії» [5]. Тобто, в площині виборчих технік, ефективна тактика полягає перш за все у вмінні раціонально використати той ресурс, який існує в передвиборчому штабі, на різні заходи та методи. Що ж стосується стандартизації поняття «стратегії», то тут все значно складніше. Серед сучасних підходів вивчення виборчих технологій важливе місце займає класифікація підходів до побудови стратегій виборчих кампаній. До них належать: апаратний підхід, маніпулятивний, соціально-економічний, проблемний, комплексний, проблемно-адресний, рекламний, наївний підхід та модель ідеального кандидата. Можна говорити про виборчі технології як складний механізм взаємозв'язку між усіма ланками, які втілюються на практиці завдяки технікам впливу на масову свідомість.

Більшість вчених виділяють маніпулятивний підхід як один із основних, що направлений на правильне «вкидання» у кампанію певних сюжетів, які зазвичай не мають нічого спільного з виборами. Вони зауважують, що прихильники цього підходу вбачають у виборцях «якусь наївну істоту з дуже великими вухами, спеціально призначеними для розвішування на них «локшини» [5]. Попри це, техніки маніпулювання досить складні у своєму розумінні і не завжди можуть бути розпізнані як навмисні дії, а не випадковий збіг обставин. А тому з кожним роком вони стають більш вишуканими і їх все важче стає ідентифікувати. Але єдиною та незмінною є кінцева мета їх використання – вони є важелем впливу на електорат. Звичайно, що існують легітимні шляхи донесення своєї позиції та поглядів до електорату, проте більшість українців не читають навіть передвиборчі програми [2], і тому схильні голосувати емоціями. Вони легко піддаються впливу популістів [3], переважно надають значення яскравим обіцянкам та гучним заявам, а не детальному плану дій партій та кандидатів. Тому техніки маніпулювання набувають особливої

необхідності у використанні партіями – адже весь час треба відігравати на емоціях, знаходити нові рішення та підходи, аби електорат не зрозумів всю суть такої діяльності партії.

Зазвичай, використання маніпулювання є зрозумілим та відвертим явищем, але коли справа доходить до політичної сфери, то далеко не кожен виборець здатен розпізнати як і коли вплинули на його думку. Маніпулювання під час виборчої кампанії набуває різних форм: від маніпулювання даними та рейтингами до вербального маніпулювання.

Аналізуючи виборчі програми партій на парламентських виборах 2019 року, спостерігається тенденція постановки акцентів на такі теми, як війна та мир, мова (надання російській мові статусу другої офіційної або навпаки надання пріоритету українській мові), напрямок розвитку країни (європейський чи російський шлях), низький рівень життя українців (низька зарплатня, високі тарифи і т. д.). Але найголовнішою проблемою є те, що ні ці політичні кандидати, ні представники та лідери партій не зазначають у який спосіб будуть проводити ці реформи і з яких джерел отримувати фінансування для підтримки соціальних проєктів. Тобто, є гучна заява, яка сформована на реальній проблемі, але шляхи вирішення не озвучуються. Це так зване «звернення до емоцій» [4], коли суспільству пропонується вирішення нагальної проблеми досить легким та простим шляхом. І розрахунок здійснюється на те, що побачивши перспективу вирішення своїх проблем, люди не будуть глибше задумуватися та аналізувати, що саме було запропоновано. А довіряється обіцянкам кращого та легшого життя.

І однією із таких, найбільш болючих тем для українців є загальний рівень життя – забезпеченість зарплатами та пенсіями, медичними послугами та низькими тарифами. Чим і намагалися маніпулювати під час виборів до парламенту 2019 року, обіцяючи захмарне зниження цін та поліпшення умов життя. Так, найяскравішими прикладами можна вважати Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», яка у своїй передвиборчій програмі «Новий курс» (ця ж програма була представлена від Юлії Тимошенко на президентських виборах 2019 року) поставила пріоритетом досягнення миру, підвищення соціального рівня населення та економічне зростання країни. У програмі є наступні тези: «ціну на газ для населення буде знижено в 2 рази», «мінімальну пенсію буде піднято до рівня 3094 грн», «буде скасовано 37 податків», «базова зарплата освітян не може бути нижча за 3 мінімальні». 21 пункт «реформ» і лише декілька пунктів щодо додаткових джерел надходжень у бюджет з рахунків яких і буде підвищення рівня життя та скасування податків, серед яких загальні фрази, на кшталт: «Рішуча боротьба з офшорами... ВВП України зросте приблизно на

10%» [1]. Це яскравий приклад застосування маніпулятивного підходу, про який було згадано раніше.

Підводячи підсумок дослідження, зазначимо, що так чи інакше, усі техніки маніпулювання націлені на утвердженні у свідомості людини певних ідей, уявлень, тверджень. Вищезгадані приклади маніпулювання навколо газової теми та загалом теми благополуччя народу мають на меті сформувати когнітивний образ світу у виборця, тобто внести у свідомість електорату чіткий стереотип, що крім цієї партії ніхто не зможе розібратися з наявними проблемами та покращити стан справ у країні. І як показують зазначені приклади, дві ідеологічно різні партії можуть застосовувати абсолютно схожі тактики, зачіпати однакові теми, аби вплинути на свідомість пересічного виборця у звичайний час, і з розрахунком на масовий вплив в умовах передвиборчої боротьби. Так, лише один із трьох рекламних постів, білбордів, роликів чи заяв, випущених в період передвиборної агітації, не має на меті зачепити емоційну складову виборців. І так чи інакше, більшість тої інформації, яка отримується електоратом в період політичної боротьби, є маніпулятивного характеру.

Література:

1. 11 років пропаганди: як Кремль змінював інформаційну стратегію в Криму. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/11-rokiv-propagandy-yak-kreml-zminyuvav-informatsijnu-strategiyu-v-krymu-i67079> (дата звернення: 22.04.2026).
2. 11 років пропаганди: як Кремль змінював інформаційну стратегію в Криму. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/11-rokiv-propagandy-yak-kreml-zminyuvav-informatsijnu-strategiyu-v-krymu-i67079> (дата звернення: 22.04.2026).
3. Академія Української Преси (АУП). Медіаграмотність в умовах війни: аналітичний звіт. 2024. URL: https://www.aup.com.ua/uploads/luman_web.pdf (дата звернення: 22.04.2026).
4. Комарова О. Рік скандалу довкола Гладковського («Свинарчука»): чи змінилося щось при Зеленському. Радіо Свобода. 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/svynarchuk-gladkovsky-zelenskiy-poroshenko/30466745.html> (дата звернення: 22.04.2026).
5. Передвиборна програма політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» «Мир! Відповідальність! Турбота!». URL: <https://zagittya.com.ua/ua/page/programma.html> (дата звернення: 22.04.2026).

6. Пономаренко А. Українська журналістика в умовах гібридної війни. Дискурс сучасної журналістики. 2023. № 1. С. 89–96. (дата звернення: 22.04.2026).

Позняк В.М.,
здобувачка 4 року навчання
факультету економіки, менеджменту та психології
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Державного торговельно-економічного університету,
Науковий керівник: **Приліпко С. М.,**
доцент., доктор державного управління
Державного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Роль громадськості у розробці та впровадженні державної антикорупційної політики набуває критичної значущості в умовах трансформації системи публічного управління в Україні та реалізації євроінтеграційного курсу. Корупція продовжує залишатися ключовою загрозою національній безпеці, підривати економічний розвиток і знижувати довіру населення до державних інституцій, що вимагає системного та комплексного підходу до її подолання. У цьому контексті роль громадськості не обмежується допоміжною функцією, натомість стає основним чинником, який формує і забезпечує ефективність антикорупційної політики.

Антикорупційна політика держави охоплює широкий спектр правових, організаційних, інституційних та превентивних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та нейтралізацію корупційних ризиків. Разом із цим ефективність таких ініціатив значною мірою залежить від рівня прозорості державних органів та їхньої відкритості до інтеграції з громадянським суспільством [1]. Сучасна громадськість вже не є пасивним спостерігачем – вона перетворюється на активного учасника формування публічної політики, здатного впливати на визначення пріоритетів антикорупційної діяльності.

Одним із ключових інструментів участі громадськості у формуванні антикорупційної політики виступає громадський контроль. Він охоплює

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції